

SAMÞYKKT

um bann við lausagöngu stórgripa á Austur-Héraði.

1. gr.

Ákvörðun um lausagöngubann.

Lausaganga stórgripa er bönnuð í öllu sveitarfélaginu Austur-Héraði.

2. gr.

Skilgreiningar.

Friðað svæði, er land afmarkað vörslulínu sem hindrar frjálsa för stórgripa.

Frjáls för stórgripa, er óhindruð för stórgripa hvert og hvenær sem er, þ.e. hvorki heft af gripaheldum girðingum, hliðum, öðrum mannvirkjum eða náttúrulegum farartálmum.

Graðpeningur er kynþroska, ógelt og frjó karldýr búfjártægunda sem geta gagnast kven-dýrum og getið afkvæmi við þeim, þ.e. naut og graðhestar (stóðhestar).

Gripheld girðing, er mannvirki úr ýmiss konar efni sem reist er til að hindra frjálsa för búfjár. Hún er breytileg að gerð og gæðum eftir tegund, aldri og kyneiginleikum búfjár, s.s. fjárheld, hrossheld, nautgripaheld og graðpeningsheld.

Gripheld varsla, er hindrun á frjálsri för búfjár með gripheldum girðingum, hliðum og öðrum mannvirkjum svo og með náttúrulegum farartálmum sem koma að sama gagni.

Huglæg varnarlína, er ákveðin hugsuð lína, merkt á landakort eða lýst með heitum þekktum örnefna, sem ætlað er að aðskilja búfé, sbr. varnarlína, en uppfyllir ekki þær kröfur sem gerðar eru til vörslulínu.

Lausaganga, er þegar búfé getur gengið á annars manns land í óleyfi.

Lausagöngubann, er bann sem sveitarstjórn samþykkir fyrir sveitarfélagið í heild eða afmarkaða hluta þess til að koma í veg fyrir lausagöngu búfjár.

Lausagöngufénaður, er búfé á lausagöngu hvort sem lausagöngubann er í gildi eða ekki.

Náttúrulegur farartálmi, er hindrun sem kemur í veg fyrir frjálsa för búfjár, s.s. ófærir hamrar, björg og jöklar, ófærar ár, vötn, lón og sjór við lágfjöru.

Skurður, er minnst 3 m breiður og 1, 5 m djúpur framræsluskurður.

Stórgripir, teljast í samþykkt þessari hross og nautgripir.

Varnarlína, myndar mörk sóttvarnarsvæða, þar með talda girðingarlínur sem skiptast í aðalvarnarlínur og aukavarnarlínur.

Varsla búfjár, er þegar eigandi eða umráðamaður búfjár heldur því innan ákveðins afmarkaðs svæðis.

Veghaldari, er aðili sem hefur forræði yfir vegsvæði þar með vegagerð, þjónustu og viðhaldi vega.

Vegsvæði, er land sem vegur og öll önnur mannvirki viðkomandi veginum standa á, s.s. vegkantar, girðingar og hlið.

Vörsluaðili búfjár, er eigandi eða umráðamaður búfjár ábyrgur fyrir vörslu þess í samræmi við gildandi reglur í viðkomandi sveitarfélagi.

Vörsluaðili lands, er eigandi eða umráðamaður lands, þar með landgræðslugirðinga, skógræktargirðinga og vegsvæða sem er friðað fyrir lausagöngu búfjár.

Vörslugildi, er eiginleiki girðingar, hliðs eða annars mannvirkis, svo og náttúrulegs farartálma, til að hindra frjálsa för búfjár.

Vörsluhólf, er reitur, beitarhólf eða landsvæði afmarkað vörslulínu.

Vörslukrafa, er krafa eða viðmiðun um gerð og gæði tiltekinnar vörslu, mismikil eftir tegund, aldri og kyneiginleikum búfjár.

Vörslulína, er gripheld girðing, hlið og önnur mannvirki svo og náttúrulegur farartálmi sem kemur í veg fyrir frjálsa för búfjár allt árið eða á þeim tímum árs þegar búfjár er von á svæðinu.

Vörsluskylda, er skilyrðislaus krafa um að eigandi eða umráðamaður búfjár ábyrgist að tilteknu búfé í umsjá hans sé haldið innan afmarkaðs svæðis allt árið eða tiltekna hluta ársins.

3. gr.

Fulnægjandi varsla.

Varsla telst fullnægjandi þegar unnt er að stöðva alla frjálsa för búfjár inn á ákveðið svæði eða út af því, á tilteknum árstíma. Skal þá tryggt að viðkomandi vörslulína hafi vörslugildi í samræmi við þær vörslukröfur sem gerðar eru til hennar. Huglægar varnarlínur, varnarlínur á milli sóttvarnarsvæða og girðingar með vegum þar sem för búfjár er frjáls inn á vegsvæði á einum eða fleiri stöðum, uppfylla ekki þær kröfur sem gerðar eru til fullnægjandi vörslu samkvæmt samþykkt þessari.

4. gr.

Kröfur um vörslu.

Þær kröfur skal gera til vörslu stórgripa að hún sé gripheld og hindri frjálsa för þeirra. Sveitarstjórn ábyrgist handsömun og geymslu lausagöngugripa nema um annað sé samið við einstaklinga og stofnanir.

Heimilt er sveitarfélaginu að krefja eiganda lausagöngugripa um greiðslu vegna þess kostnaðar er á það kann að falla vegna aðgerða á grundvelli samþykktar þessarar.

Lágmarksgæðakröfur fyrir girðingar og önnur mannvirki sem teljast gripheld fyrir hverja tegund stórgripa skulu vera eftirfarandi:

A. *Hrossheld girðing.*

1. Netgirðing með 5 strengja vírneti og minnst einum streng ofan við það. Hæð girðingarinnar skal vera 1,10 m. Jarðfastir tré-, járn- eða plaststaurar skulu vera með mest 4 m millibili.
Þegar notaðar eru renglur skal mesta bil á milli jarðfastra staura vera 9 m enda sé þá bil á milli rengla mest 3 m.
2. Girðingar úr ýmsu efni s.s. tré, steinsteypu, stáli, áli, plasti, grjóti og torfi sem teljast fjárheldar að mati héraðsráðunauta eða landsráðunauta.
3. Gaddavírsgirðing með 3 gaddavírsstrengjum. Hæð girðingarinnar skal vera 1,10 m. Jarðfastir tré-, járn- eða plaststaurar skulu vera með mest 4 m millibili. Þegar notaðar eru renglur skal mesta bil á milli jarðfastra staura vera 9 m enda sé bil á milli rengla mest 3 m.
4. Rafgirðing háspennt og varanleg, með 2 vírstrengjum. Hæð girðingarinnar skal vera 0,95 m. Jarðfastir tréstaurar þar með úr harðviði og plaststaurar, skulu vera með mest 10 m millibili. Þegar notaðar eru renglur skal mesta bil á milli jarðfastra staura vera 24 m enda sé bil á milli rengla mest 8 m. Um uppsetningu, búnað og frágang rafgirðingar fer að öðru leyti eftir reglugerð nr. 121/1999 um breytingu á reglugerð nr. 264/1971 um raforkuvirki, með síðari breytingum og reglugerð um girðingar nr. 748/2002.
5. Skurðir með 2 eða fleiri gaddavírsstrengjum á skurðbakka. Um staura gilda sömu reglur og fyrir gaddavírsgirðingar.

Óheimilt er að nota gaddavír og háspenntar rafgirðingar umhverfis gerði eða hólþ þar sem hross hafa ekki aðgang að beit, sbr. ákvæði 2. gr. reglugerðar um aðbúnað og heilbrigðis-
eftirlit hrossa nr. 132/1999.

B. *Nautgripaheld girðing.*

Allar hrossheldar girðingar, sbr. ákvæði A liðar þessarar greinar, að því undanskildu að gaddavírsgirðing með 2 gaddavírsstrengjum er fullnægjandi varsla fyrir mjólkurkýr.

C. *Hlið og ristarhlið.*

Gera skal sömu vörslukröfur til hliða og ristarhliða og annarra hluta vörslulínu. Þess skal gætt að auðvelt sé að opna og loka hliðum. Veghaldari leggur til ristarhlið, sbr. vegalög nr. 45/1994.

D. *Frágangur vörslulína.*

Við frágang mannvirkja sem mynda vörslulínu, s.s. girðinga, hliða og ristarhliða, skal þess gætt að ekki skapist hætta á meiðslum eða slysum fyrir búfé og fólk. Sama gildir um frágang göngustiga og þrúla sem vörsluaðili búfjár eða lands setur upp til að greiða fyrir lögmætri för almennings um landið, sbr. ákvæði laga um náttúruvernd nr. 44/1999 um almannarétt, umgengni og útivist.

5. gr.

Kröfur um vörslur graðpenings.

Rétt er vörsluaðila stórgripa að setja upp viðvörunarskilti við vörsluhólf fyrir graðpening þar sem almenningi er greint frá þeirri hættu sem stafað getur af för um landið.

Til vörslu graðhesta (stóðhesta) utanhúss skal gera eftirfarandi lágmarkskröfur:

A. *Vörsluhólf.*

Hrossheld rafgirðing, sbr. ákvæði 4. tl. A. liðar 4. gr. samþykktar þessarar.

Fjárheld netgirðing, sbr. ákvæði 1. tl. A. liðar 4. gr. samþykktar, að viðbættum 2-3 gaddavírsstrengjum, þannig að hæð girðingarinnar verði allt að 1,30 m.

B. *Gerði við hús.*

Hæð skilveggja skal vera minnst 2,0 m. Séu skilveggir ekki heilir (lokaðir) skulu þeir vera það þéttklæddir að hross í nærliggjandi gerðum nái ekki saman.

6. gr.

Umsögn um vörslugildi og gæðamat mannvirkja.

Vörsluaðila búfjár og lands er heimilt að leita umsagnar héraðsráðunautar eða landsráðunautar um vörslugildi vörslulína og gæði viðkomandi mannvirkja. Komi upp ágreiningur er rétt að kveðja til einn eða fleiri ráðunauta til að gæðameta og úrskurða um vörslugildi viðkomandi vörslulínu. Heimilt er að kveðja til starfsins héraðsráðunaut utan viðkomandi búnaðarsambandsvæðis. Allan kostnað af slíkum störfum greiða deiluaðilar.

7. gr.

Refsingar.

Rísi mál út af samþykkt þessari skal með það farið að hætti opinberra mála. Brot gegn ákvæðum samþykktarinnar varða sektum eða fangelsi, ef sakir eru miklar, skv. 18. gr. laga um búfjárhald o.fl. nr. 103/2002.

8. gr.

Gildistaka.

Samþykkt þessi, sem samþykkt hefur verið við tvær umræður af bæjarstjórn Austur-Héraðs, er sett með stoð í lögum um búfjárhald o.fl. nr. 103/2002 og með hliðsjón af 19. gr.

reglugerðar um vörslu búfjár nr. 59/2000 og 3. gr. reglugerðar um girðingar nr. 748/2002, sbr. 3. gr. laga nr. 135/2001 um girðingar og öðlast þegar gildi.

Landbúnaðarráðuneytinu, 21. maí 2003.

Guðni Ágústsson.

Atli Már Ingólfsson.